

La misèria d'un Botànic

El Jardí Botànic de València, una de les joies històriques de la ciutat, es fa malbé. Els miserables pressupostos destinats a conservar-ne les instal·lacions i una gestió desgavellada amenaçen de mort un espai d'interès científic que, ara per ara, només ofereix un paisatge decadent a uns quants jubilats, mares amb criatures i alguna parella romàntica.

Manuel S. JARDÍ

Un jardí botànic, diuen els científics, és més que un espai verd amb la vegetació retolada en llatí. Tal com es concep actualment, és un lloc on es fan investigacions botàniques i es desenvolupa un treball pedagògic i educatiu, a més de la funció addicional d'esplai paisatgístic per als ciutadans. Ara bé, per a portar endavant aquests plantejaments és necessària una infraestructura material i humana concreta.

Evidentment, les quatre hectàrees que pomposament s'anomenen Jardí Botànic de València no compleixen cap de les premisses adés citades. La realitat fa que, objectivament, el de València estiga ben lluny de considerar-se un jardí botànic.

L'actual emplaçament del verger data del 4 de desembre del 1802. En els orígens, la direcció depenia de la Facultat de Medicina. La importància de les herbes medicinals avalaven aquesta preferència, abans que els remeis naturistes fossin substituïts per la farmacologia.

El 19 de juny del 1962, Ignacio Docavo Alberti pren possessió del càrrec de director. El compaginaria amb d'altres de caire polític, durant el règim dictatorial del general Franco, entre els quals cal destacar la vicepresidència de la Diputació de València, que ostentà a

/Carlos Francese

La Universitat només té una part de les solucions

les ordres d'Ignacio Carrau.

Quan se li pregunta sobre el jardí, a Docavo, catedràtic de Zoologia especialitzat en insectes i actual director del Botànic, la resposta deixa clavat en la butaca del seu despatx l'interlocutor: «Ese jardín no debería existir. Fue gra-

cias a mi tesón que se reconstruyeron los graves danos que ocasiono la riada...» La modèstia, tot i no ser el seu fort, no ha estat obstacle perquè diversos sectors, dels científics als ecologistes, qüestionen la seua gestió i li atribueixen bona part de la responsabilitat del deplorable

estat en què es troba el conjunt del verger.

Al març del 68, el recinte del jardí, que fins aquell moment només albergava flora, rep la companyia d'un aquari i d'un aviari. El primer, donació de la Caixa d'Estalvis de València i, el segon, d'una casa de cervesa de marca imperial. Igualment i gràcies a la gestió del director, a final del 64 el recinte Botànic acceptà els llogaters d'un parell de gàbies de micos, obsequi de l'Ajuntament de València.

Damunt, alguns testimonis asseguren que un dels hivernacles centrals del jardí, que els estudiants de Biològiques anomenaven «el Xaletet», es convertí durant uns anys en residència permanent d'un cocodril. La manutenció del bestiar, naturalment, a càrrec de la casa, és a dir, dels pressupostos del Botànic.

Aquest és un dels punts on els ecologistes entren en dansa. «Si no tenia suficient pressupost per a conservar en bon estat els arbres, ¿per què admet animals?», denuncia Agró, Grup de Defensa de la Natura.

Aquest fet no constituï cap problema per a la direcció del Jardí, amb el suport del rectorat de Joaquín Colomer, la qual en el 81 torna a insistir en la «tendència moderna de reunir animals i plantes, tal com s'esdevé en la natura».

Poca pela

L'any 80 es signa un conveni amb l'Ajuntament de València, mitjançant el qual la Corporació aportarà anualment quatre milions de pessetes, revisables cada exercici, a canvi que l'accés al verger siga gratuït. L'Ajuntament, pe-

el director i, a més, cal mantenir un personal de totes totes insuficient. «Hi caldria trenta-una persones, i només n'hi ha deu, de les quals únicament quatre treballadors resulten útils», afirma Docavo, que aprofita per a queixar-se del fet que «al Botànic,

als successius rectorats, si bé en una carta posterior elogiava la tasca de l'exmagnífic Colomer, perquè va canviar-ne el sistema de reg.

Protesta ecologista

Per al grup Agró, que coincideix amb l'opinió de diversos biòlegs del sector

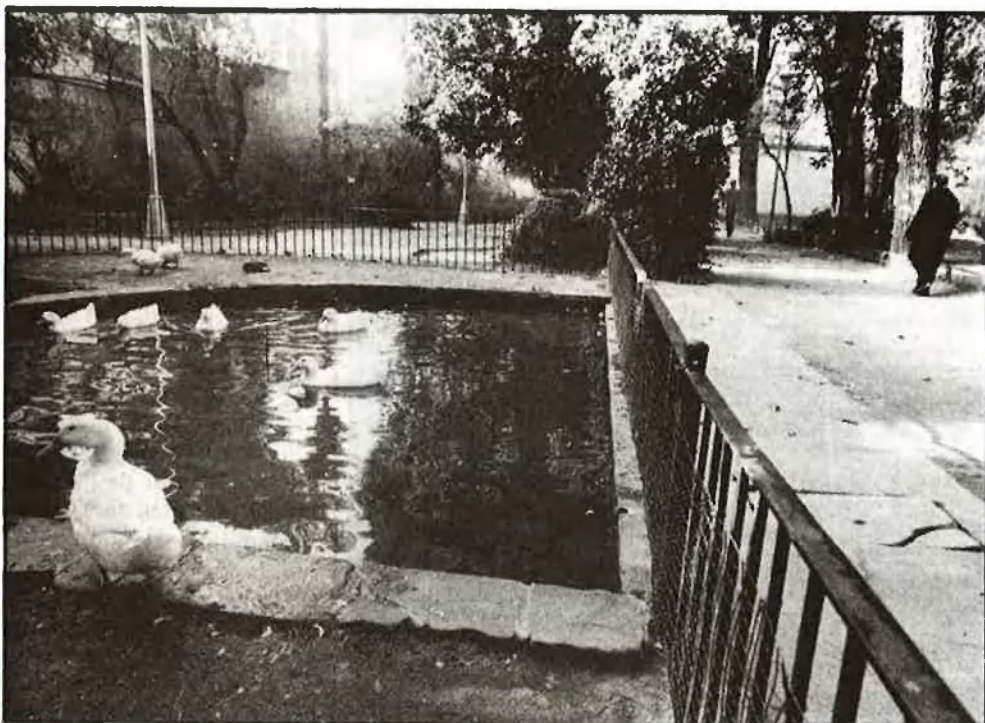
del conjunt arquitectònic, el qual considerem una vertadera joia».

Aquest darrer punt, no obstant això, resulta polèmic i n'hi ha qui afirma que «el mur, artísticament, és una pedrada en l'ull». Els ecologistes volen que es restaure. Docavo hi dissenya. Ell està per la «construcció de una verja artística que lo muestre (el Botànic) a los valencianos, ensanche de la calle de Cuarte con derribos de casuchas antiguas (la València antigua) que aún subsisten».

El memorial de greuges és extens. L'hivernacle conegut com «el Xaletet», abans de la instal·lació del cocodril, albergava una biblioteca amb valuoses edicions de botànica clàssica, amb treballs de Linneo i Cabanilles, entre d'altres. Després de la riuada del 57, la biblioteca patí els efectes de l'aigua i el fang. A hores d'ara, encara se'n poden trobar llibres amb les deixalles de fang i argila, com si la riuada s'hagués produït fa quinze dies.

Més encara. De l'herbari de Francesc Beltran, que fou catedràtic de la Universitat de València i director del Botànic, ningú no sap que se n'ha fet. El de Carles Pau, brillant botànic del segle passat, que va oferir la possibilitat d'adquirir-lo a les autoritats valencianes abans de que es declaràs la guerra civil, anà a parar, no se sap per quina raó, a Madrid, on pot ser consultat pels investigadors valencians que s'hi desplacen per estudiar les plantes de la seua terra.

En opinió dels entesos, l'alternativa al Botànic de València passa per la necessària restauració i l'adequació de l'actual jardí. Un biòleg consultat per aquesta revista es mostra

Un Jardí Botànic no pot ser un simple lloc de passeig

/Carles Francesc

rò, després de l'any 81, no ha tornat a revisar la subvenció.

Pel que fa a la Diputació de València, l'aportació d'un milió de pessetes anuals, probablement des que Docavo ostentava la vice-presidència de la Corporació, compta —aquesta sí— amb els elogis de la direcció, ja que la quantitat cobreix prop del cinquanta per cent de la que la mateixa Universitat —institució de la qual depén el Botànic— ha destinat, fins al darrer rectorat, a la conservació del Jardí.

El pressupost per a l'any 84 de la institució universitària ha estat de 2.550.000 pessetes, tal com assegura

li deixen les miques del pressupost universitari, perquè, com que no té veu ni vot en la junta de govern, les facultats i la resta de serveis es reparteixen el poc disponible».

Al llarg de diversos articles en un diari local, Docavo assenyalava: «son muchos los años de lucha, de incomprensiones y críticas, y no tenemos más remedio que poner con toda crudeza el dedo en la llaga por mucho que duela, para que lo sepa Valencia entera, además de la Universidad». Ací encolomava les culpes de l'actual situació del jardí, «convertido —deia— en asiento de gamberros y drogadictos»,

progressista universitari, «Docavo ha manifestat sobradament la seua incompetència científica en l'àmbit de la Botànica, no ha dedicat temps al jardí i, com a director, ha estat una figura decorativa. Si no li feien cas, ¿per què no dimitia i s'estalviava la demagògia d'ara?».

La gestió tampoc no els passa desapercebuda. «L'aviari i l'aquari —asseguren— són una aberració dins del Botànic. No cal que parlem ja de les gàbies de les mones. Això ja és massa. Finalment, caldria destacar l'especial mania d'aquest home per enderrocar el mur que alberga el jardí i que forma part

va partidari «de l'ampliació del llot del Túria per poder corregir el jardí, d'acord amb les directrius imperants, ara per ara, en els jardins botànics del món».

No sols això. Tots coincideixen en el fet que al Botànic s'ha de fer investigació botànica, conservació d'espècies, reproducció, un banc de llavors i, sobretot, que acompleixa la funció pedagògica i educativa, a més de servir d'esbargiment i esplai als ciutadans. I, també, que torne al Botànic el patrimoni perdut (herbaris, llibres, etcètera) i se'n conserven els fons bibliogràfics en les condicions adients.

La sensació d'abandó és total

l/Carles Francesc

Rector Lapiedra:

«La solució: coordinar les institucions implicades»

Manuél S. JARDÍ

La Universitat de València és la institució de la qual depèn el Jardí Botànic. Ramon Lapiedra, el rector, té alguna cosa a dir entorn del desgavell que ha conduït el jardí a l'actual situació, deplorablement degradada.

P.-¿La Universitat de València i el Ministeri d'Educació s'han oblidat del Jardí Botànic de València, econòmicament parlant, tal com afirma l'actual director?

R.-Sí que és veritat que hi ha hagut un cert oblit.

P.-¿Es partidari el nou equip rectoral que el Botànic continue dependent de la Universitat o, per contra, hauria de passar a mans de l'Ajuntament de València i acollir-se al projecte de «parcs singulars»?

R.-La idea de l'equip rectoral és que el Botànic és una qüestió amb prou entitat, no únicament universitària, per a ser abordat per la Universitat, l'Ajuntament, la Diputació i la Generalitat, a través de la Conselleria de Cultura i Educació. Això es podria materialitzar mitjançant un patronat que, alhora que permetria recaptar més fons, aconseguiria que el Botànic funcionés com cal.

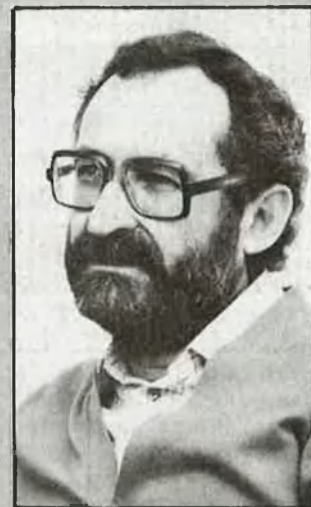
P.-L'actual director del Jardí qualificava el Botànic de «seient de brètols i drogaadictes», entre altres causes, per l'entrada lliure. ¿Comparteix aquest criteri?

R.-Com a persona privada, hi he anat a passejar diverses vegades, no sé si estic molt despistat, però jo no he constatat res

d'això. De tota manera, s'han de fer moltes coses amb aquest Botànic, i això hauria de ser una cosa que hauria d'abordar el Patronat: en quina mesura ha d'obrir-se al públic, quines són les funcions que ha d'acomplir...

P.-¿Quina valoració fa de la gestió duta pel que fa al Jardí Botànic els darrers anys?

R.-S'ha produït una divergència, cada vegada més profunda, entre els objectius i la naturalesa del jardí, i les disponibilitats pressupostàries. Aquesta ha estat tan monstruosa, que ja no és problema que se'n faça una bona gestió o una de dolenta, tenint en compte els actuals recursos. S'ha de prendre una decisió: o totes les institucions valencianes que hi estan moralment implicades

se'n fan càrrec, o tot continuarà igual.

P.-¿El rector és optimista respecte al futur del Botànic?. ¿pensa que els poders públics li faran costat?

R.-Un cert optimisme sí que tinc, però, de tota manera, com que pensem començar les gestions ben prompte, espere que d'ací poc de temps podrem donar-hi una resposta més concreta.